Poczta opłacona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. 253. Wilno, dnia 26 marca 1930 roku.

Treść numeru:

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I ZYCIE SPOŁECZNE.

		Dział.	Str.
1.	"Rytas" o zadłużeniu ludności Litwy.-	III.	1.
2.	"Lietuvos Aidas" o programie prac rządu.-	"	1.
	K r o n i k a .		
3.	Narada w sprawie założenia litewskiej floty handlowej.-	"	2.
4.	Książka w języku niemieckim o prałacie Olszewskim.-	"	2.
5.	Narady w sprawie przebudowy portu Kłajpedzkiego.-	"	2.
6.	Połączenie dwóch gimnazjów żydowskich w Wiłkomierzu.-	"	2.
7.	Nowy komendant Telsz.-	"	3.
8.	Zjazd Zjednoczenia Gospodarzy.-	"	3.
9.	Odczyt o republice litewsko-łotewskiej.-	"	3.
10.	Dokoła powrotu Połoty do Litwy.-	"	3.
11.	Zesłanie do obozu koncentracyjnego.-	"	3.
12.	Odmowna odpowiedź Ambrozajtisowi w sprawie powrotu do Kowna.-	"	3.
13.	Budowa gmachu sejmu.-	"	3.

--oooooOO § OOooooo--

§

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"R y t a s" o z a d ł u ż e n i u l u d n o ś c i L i t w y .

"Rytas" Nr.67 z dn.23.III.1930 r. Art.p.t."Jubileusz Wielkiego Księcia Witolda a kłopoty ludności Litwy". Streszczenie:

Z powodu jubileuszu Wielkiego Księcia Witolda będziemy mieli w tym roku wiele uroczystości, hałasu, przemówień. Pochłonie to również niemało pieniędzy. Zachodzi pytanie, czy właśnie to tylko jest dla Litwy potrzebne. Wątpliwe.

Witold Wielki był mężem poważnym, prawdziwym patrjotą litewskim, to też jubileusz jego wypadałoby obchodzić poważnie, uwzględniając najżywotniejsze potrzeby Litwy. Przeto ten rok jubileuszowy winien być nie rokiem próżnych zachwytów i zwykłej autoreklamy, lecz rokiem powszechnej surowej rewizji.

Ludność Litwy znajduje się w złem położeniu gospodarczem, szczególnie daje się we znaki ogólne zadłużenie, o czem świadczy najlepiej stały wzrost ilości protestowanych weksli. Być może niejeden pociesza siebie tem, iż większą część tych, którzy nie wykupili swych weksli, stanowią nie-Litwini, kupcy, przemysłowcy i inni przedsiębiorcy. Gdyby jednak i tak było, to czyż nie są oni ludźmi, oby-
~~[illegible]~~
wątelami Litwy ? Uczciwemu człowiekowi szkoda ich. Lecz w istocie wśród niewypłacalnych dłużników jest moc i prawdziwych Litwinów, którzy również nie są w stanie wykupić swych protestowanych weksli, podobnie jak i Żydkowie litewscy. Zwłaszcza często to się zdarza z wieśniakami, których gospodarstwa przytłacza nieraz niepomierny ciężar długów. Sam tylko Bank Ziemski wypożyczył naszym wieśniakom przeszło 50 miljonów litów. Conajmniej drugie tyle rolnicy wypożyczyli od prywatnych osób lub miejscowych banków drobnego kredytu. danien rzeczoznawców, wszyscy ci rolnicy w żaden sposób nie będą w stanie spłacić swych długów z wpływów, jakie przynoszą im gospodarstwa, to znaczy, iż wszystkim im wcześniej czy później grozi ruina, utrata swej gospodarki i domu dla opłacenia długów.-

"L i e t u v o s A i d a s" o p r o g r a m i e p r a c r z ą d u .

"Lietuvos Aidas" Nr.68 z dn.24.III.1930 r. Art.p.t."Program uwidocznia się w pracach". Streszczenie:

Niektórzy zarzucają rządowi, że nie ma on programu pracy. Naszem zdaniem, zarzuty te mogą pochodzić tylko od tego, kto lubi słuchać dźwięczne frazesy, nie wygląda poza granice swej parafji lub nigdy nie przeczytał żadnego artykułu o programie rządu. Mówiąc o tym programie, należy mieć na uwadze młody wiek naszego państwa i połączone z nim sprawy, które w państwach starszych oddawna są już rozstrzygnięte. Przy porównywaniu ~~xxxxxx~~ życia naszego państwa z życiem państw starszych, zawsze zobaczymy, że mamy więcej pracy i należy pracować prędzej. Nie oznacza to jednak, że prac tych nie doprowadzimy do skutku.

Program prac naszego rządu jest wyraźny i celowo przeprowadzany przedewszystkiem w dziedzinie ekonomicznego życia państwa. Weźmy np. finanse. Są one tak unormowane, że mogą być wzorem dla wielu większych i starszych państw. W długi państwo nie brnie, podatków nie zwiększa, skarb państwa jest pełny i pozwala na wielkie wydatki, na prace ekonomiczne i kulturalne. Weźmy chociażby dziedzinę meljoracji. W 1925 roku przeznaczono na nią tylko około pół miljona litów, w 1926 r. urosła do 2,3 milj.lt., w 1928 r. - 3,4 milj.lt., a w roku ubiegłym - jużż do 5,2 milj.lt. Rosną wydatki na potrzeby komunikacyjne. Można się cieszyć z wielkich sum, które w budżecie tegorocznym są przeznaczone na różne gmachy dla szkół po -

czątkowych, średnich i wyższych. Budowy tak wielkiej ilości szkół, jak przewidziana w roku bieżącym, w Litwie jeszcze nie było. W roku bieżącym będzie chyba zbudowanych więcej i lepszych lokali szkolnych, niż przez cały okres egzystencji niepodległej Litwy.

Kto mógłby zarzucić obecnemu rządowi, iż troszczy się on o podniesienie naszego rolnictwa, wyznaczając dużo pieniędzy na meljorację, ktoby mógł wymyślać na rząd za intensywne ulepszanie i budowę kolei, dróg, mostów, portów, czy odważyłby się ktoś powiedzieć chociaż słowo przeciw budowie nowoczesnych lokali szkolnych ? Któryż rozsądny człowiek już tylko z podanych tutaj prac nie wyciągnie wniosku, że rząd obecny nietylko ma wyraźny, lecz i bardzo korzystny dla kraju program, który realizuje nie słowem, lecz realnym czynem?

Jeżeli weźmiemy dziedzinę polityczną, również się przekonamy, że jak w polityce wewnętrznej, tak i zagranicznej, prace rządu wskazują na wyraźny program. Wszyscy widzimy i czujemy, że w dziedzinie polityki wewnętrznej rząd dąży do konsolidacji sił w kraju. W polityce zagranicznej prace prowadzi się w kierunku obrony praw narodu i dążności do kulturalnej i gospodarczej współpracy z narodami, których interesy nie są przeciwne naszym interesom. Posunięcia w tej dziedzinie często uchodzą uwagi szerszego społeczeństwa, niekiedy zaś z pewnych względów nie mogą one być ogłaszane.-

N a r a d a w s p r a w i e z a ł o ż e n i a l i t e w s k i e j f l o t y h a n d l o w e j . W Kownie odbyła się wielka narada, na której rozważono kwestję założenia litewskiej floty narodowej. W naradzie wzięli udział przedstawiciele szeregu litewskich kooperatyw i organizacyj gospodarczych, zwłaszcza zainteresowanych w budowie floty kooperatywy: "Lietukis" i "Pienocentras". Przedstawiciele tych organizacyj wskazywali, iż założenie własnej floty powiększy wywóz zboża i masła. Organizacje te wypowiadały się za założeniem jedynie floty handlowej i obstawały za tem, aby zakładające ją towarzystwo było towarzystwem akcyjnem. Akcjonarjuszami mogłyby być jedynie kooperatywy i inne organizacje gospodarcze. Pozatem w budowie floty przyjąłby również udział rząd, który powinien wyznaczyć na budowę odpowiednie sumy. Wiele mówców podnosiło znaczenie własnej floty handlowej w związku z budową nowej linji kolejowej Telsze-Kretynga. Uchwalono urządzić kilka odczytów w tej kwestji i podjąć odpowiednie przygotowania.-~~Książka~~

K s i ą ż k a w j ę z y k u n i e m i e c k i m o p r a ł a c i e O l s z e w s k i m . Jedno z wydawnictw niemieckich ma w roku bieżącym wydać książkę w języku niemieckim o prałacie Olszewskim. Wydawnictwo to nabyło szereg materjałów o prałacie od jednego z dziennikarzy litewskich. Olszewski ma być przedstawiony w tej książce jako kapłan i działacz kulturalny, mają być zobrazowane jego stosunki z zabitą ostjanowską i przebieg procesu, oraz ma być opublikowana korespondencja prałata z carskim dygnitarzem Stołypinem i gubernatorem kowieńskim Wierowkinem. Wreszcie książka będzie zawierała cały szereg doniosłych dokumentów, świadczących, iż prałat w 1905 roku informował wyższe władze rosyjskie o ruchu rewolucyjnym w Litwie.-

N a r a d y w s p r a w i e p r z e b u d o w y p o r t u K ł a j p e d z k i e g o . W Kownie bawi obecnie dyrektor portu Kłajpedzkiego inż. Wysocki, który prowadzi narady z odpowiedniemi instytucjami w sprawie podjęcia prac przebudowy portu Kłajpedzkiego. Jak wiadomo, Gabinet Ministrów wyasygnował część sumy, niezbędną dla wykonania tego projektu. Prace mają się rozpocząć w początku maja.-

P o ł ą c z e n i e d w ó c h g i m n a z j ó w ż y d o w s k i c h w W i ł k o m i e r z u . Wkrótce ma nastąpić połączenie dwóch gimnazjów żydowskich w Wiłkomierzu: realnego i hebrajskiego towarzystwa "Światło".-

N o w y k o m e n d a n t T e l s z . Komendantem miasta i pow. Telszewskiego została zamianowany major 5 pułku piechoty Bronisław Pułkauninkas.-

Z j a z d Z j e d n o c z e n i a G o s p o d a r z y . W dniu 23 b.m. w Kownie odbył się zjazd Zjednoczenia Gospodarzy.-

O d c z y t o r e p u b l i c e ł o t e w s k o - l i t e w - s k i e j . W dniu 23 b.m. Towarzystwo litewsko-łotewskie zorganizowało odczyt d-ra Szlupasa o republice łotewsko-litewskiej. Prelegent podkreślił, iż idea ta jest nie nowa. Autorem jej jest sam Szlupas.- Jego zdanie podzielają niektórzy Łotysze, gdyż widzą w tem wiele korzyści. Zjednoczenie litewsko-łotewskie w jednej republice jest kwestją egzystencji i utrzymania się tych narodów. Żadne wielkie przeszkody nie istnieją. Idea ta była podnoszona w chwili tworzenia się obu republik, wszelako Łotysze bardzo krzywo patrzyli na Litwinów i istniał nawet projekt podzielenia się Litwą po połowie z Polską. Obecnie kwestję zbliżenia rozważa i propaguje Towarzystwo jedności litewsko-łotewskiej. Największą przeszkodę prelegent widzi ze strony księży, którzy niezadowoleni z otrzymanych przywilejów, wciąż dążą do rządzenia krajem. Na zakończenie prelegent przedstawił realny schemat tej republiki. Związek litewsko-łotewski byłby re ubliką, składającą się z jednostek autonomicznych: Litwy w jej obecnych granicach, kraju Kłajpedzkiego, Wileńszczyzny i Łotwy. Miałaby ona wspólnego prezydenta, wybieranego kolejno w Litwie i Łotwie na przeciąg 4 - 6 lat, wspólny senat, sejm, gabinet ministrów, oba języki i obywatele mieliby równe prawa. Kościół oddzielony od państwa, w szkołach wykłada się religja porównawcza, wprowadza się w obu krajach wspólną cywilną metrykację, ślubów, wspólną administrację szkoły, wspólne reprezentację i poselstwa, wojsko, przyczem żołnierze służyliby w swym kraju, wspólne cła i pieniądze. Łotwa ma lepszy przemysł, Litwa zaś - rolnictwo, co umożliwiłoby wzajemne dopełnianie się. Robotnicy litewscy mogliby otrzymać w Łotwie pracę, Litwa zaś sprowadzałaby z Łotwy rzemieślników. Możnaby było założyć fabrykę broni i produkować ją w kraju. Aparat rządowy związku kosztowałby o wiele taniej. Rywalizacja podnosiłaby kulturę narodową. Należy tylko prędko się połączyć i wiele rzeczy się poprawi.-

D o k o ł a p o w r o t u B u ł o t y d o L i t w y . Jak wiadomo, Minister Wojny zezwolił na powrót wysiedlonych zagranicę Bułotów. A.Bułotasowa już powróciła, sam zaś Bułota znajduje się jeszcze zagranicą. Po przybyciu Bułotasowej do Marjampola, dowiedziała się ona z komendantury, że wolno jej przebywać w Litwie tylko w przeciągu dwóch miesięcy. Co zaś do warunków pobytu w Litwie samego Bułoty, zostaną one ustalone po przybyciu jego do Litwy.-

Z e s ł a n i e d o o b o z u k o n c e n t r a c y j n e g o . Komendant Kowna zesłał na sześć miesięcy do obozu koncentracyjnego w Worniach mieszkańca Kowna Szojowicza za jego działalność komunistyczną.-

O d m o w n a o d p o w i e d ź A m b r o z a j t i s o w i w s p r a w i e p o w r o t u d o K o w n a . K.Ambrozajtis, zesłany do Worń, wystosował do Ministra Obrony Krajowej skargę z powodu jego wysiedlenia i prosił o pozwolenie na powrót do Kowna. Skarga jego została uchylona.-

B u d o w a g m a c h u s e j m u . Budowa gmachu sejmowego w Kownie dobiega końca. Sala posiedzeń będzie mogła zmieścić kilkaset osób. Dla publiczności zbudowano galerję. Swiatło pada z góry przez ogromne okno. Zrobiono również miejsca dla ministrów, członków korpusu dyplomatycznego, przedstawicieli prasy i gości zagranicznych.-